

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Aprilie-Iunie al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimiți mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșește cu ultima Martie 1887, să-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegraful Român“ în Sibiu.

O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fișii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 18 Martiu, 1887.

Încă câteva săptămâni și reprezentanții bisericii române din metropolie vor fi chemați din nou, ca să se ia în seamă cele ce se s'au petrecut și lucrat în sinul bisericii în decurs de un an de zile. Este scurt timp un an, dar totuși e destul pentru a putea observa oare care progres, ori regres. Nu ne putem plînge, și nici nu suntem în drept a ne plînge, că doar la noi ar fi trebile bisericii puse în mâni mai rele ca la alții — dar ceace adeseori am accentuat și trebuie să o accentuăm și cu aceasta ocașione este, că lipsese la noi inițiativa proprie a singuraticilor și a comunelor și, prea mult, sau totul se așteaptă dela centru.

O părere aceasta de tot greșită și nefastă chiar în consecințele ei. Centrul trebuie privit numai ca un fel de regulator al agendelor în biserică, ear ceealalte amănunte sunt și trebuie lăsate pe mâinele singuraticilor corporațiuni, cum sunt comitetele parohiale și cele protopresbiterale.

Nu scim și nici nu putem să scim, că cum stăm în întreaga metropolie cu regulata funcționare a acestor corporațiuni provădute în statutul organic, dar avem date sigure, că în unele tracturi ele există numai de nume. Tractul Lupșei prin mijloace proprii cumpără casă, ca să servească de reședință proto-

presbiterală, în alte tracte nici pomană de lucruri de aceste de prisos!

Și pentru ce? Protopresbiterul are casa sa proprie și crede, că o să trăiască în veci și îi cade mai bine, când poate ține ședințele scannului protopresbiteral în casa sa, ca așa apoi în cas de lipsă să poată face oare care presiune chiar și cu o atare rezonare că: „în casele mele eu poruncesc” fără să se aibă în vedere, că cancelaria protopresbiterală e un oficiu și stăpînelul casei e în cazul acesta dator să ne reflecteze la aceasta împingurare și să ne peară din vedere, că partidele în afacerile lor oficioase nu cercetează pe protopresbiterul, ci cancelaria oficiului protopresbiteral.

Ne trebuie deci case protopresbiterale în întreaga arhidieceasă, unde ele nu sunt și aceasta cu atâta mai virtos cu cât poporul nostru începe a distinge între persoană și oficiu, între cancelaria unui oficiu și casa unui om privat.

Ne pare bine și am dorî ca toți domni protopresbiteri să aibă în orașul respectiv una sau mai multe case — aceea însă este și rămâne treaba privată a dlor, — treaba bisericii este și rămâne, ca să îngrijească, ca să avem reședințe tractuale și cancelarii protopresbiterale, unde partidele se poată intra și să-și caute de trebii, fără ca să fie silită a face mai înainte cunoștință cu doamna casei. Spre scopul acesta este chemat veneratul sinod arhidiecean ca aceasta cestiune să o declare de o cestiune urgentă. Avem prea multe trebii în diferitele centre, decât ca ele să se mai poată delibera prin case private, unde doamna și alte persoane nechemate se-și valideze influințele lor. Avem mare necesitate de case protopresbiterale, respective cancelarii pentru oficiile protopresbiterale, unde are să se păstreze arhiva protopresbiterală, unde să aibă protopresbiterul oarele oficioase din zi, unde să mergem negenați, unde să ținem ședințele neinflunțați și unde actele să vorbească, ear nu alte considerante.

Demnitatea bisericii cere ca o necesitate imperativă ca aceasta cestiune să fie pusă la ordinea zilei fără amănare.

Onoare comitetelor protopresbiterale, cari au scutit sinodul prin inițiativa proprie. Datorința organelor competente este, ca să vină și să pună un proiect de natura aceasta pe masa sinodului și totodată să caute modalitățile pentru cumpărarea ori adaptarea unei astfel de cancelarii. În chipul așa am fi scutiți de multe inconveniente, și am vedea pe protopresbiterul întocmai ca și pe ori care funcționar public pertractând agendele oficioase cu par-

tidele în mod negenat, așa, după cum pretinde natura și demnitatea oficiului.

Suntem sêraci — dar sêrăcia nu ne dispensiază de a nu pune mâna pe lucru. Un început trebuie să se facă și din ce vom întârșia cu acest început, din ce vom da de pedeci, mai târșiu poate mai cu greu de invins.

Avem acum protopresbiteri tineri și pentru ei trebuie să fie o cestiune de ambiție nobilă a se arêta cu ceva în lume.

Strêinii arangiază colecte, petreceri, indeamnă la ocașuni binevenite pe credincioși și dare de mână pentru contribuiri, îi roagă și chiar menagiază în vederea scopului salutar și în cele din urmă o scot la cale. De mijloace de acestea ne putem folosi și noi, și cu deosebire pe locuri de acele, unde și comunele singuratică sunt în poziție de a putea sări în ajutoriu. Energie și voință să fie și suntem siguri, că deja la sesiunea proximą se vor putea anunța rezultate și dacă nu în tot locul, dar cel puțin în unele părți.

Oamenii au început a veni la convingere, că e bine să vie în contact cu oficianții publici în loc oficios și poporul nostru încă nu vrea să rămână înapoia altor oameni.

Le vor căde greu unor oameni, că la bêtrânețe să plece de acasă în oficiu, dar se vor deda și cu aceasta ca cu alte multe. Cu energiă însă trebuie să se susțină și cu drept cuvînt, ca cancelariile protopresbiterale să se separeze de locuințele private. Un paroh de valoare consciu de chemarea sa încă și va avea cancelaria sa și nu va pertracta cu partidele în aușul casnicilor sei — cestiuni de controverșă între căsătoriți etc. apoi cu mult mai virtos și indispensabil se pretinde dela un oficiu protopresbiteral, ca să nu aducă sentințe în aușul celor ai sei, să nu conducă un act disciplinar asupra unui preot o. i. învățător, ori să asculte martorii astfel, încât ca mâne poimâne să scie despre acestea comuna întreagă și tractul întreg.

Punem aceste la apreiarea publicului nostru și în genere acceptăm ca reprezentanții bisericii lutre altele să pună pondul cuvenit, și pe această cestiune.

Revista politică.

Tinerimele universitare din Budapesta de întrecută ce e, și dedată la demonstrațiunile cele mai ecstravagante, în lipsa de alte incidente binevenite, ca din senin i-au plesnit prin minte, ca să demon-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Continuare din Nr. 24.)

5.) Ordinățiune episcopoească, prin care se regulează lucrurile pregătitoare pentru căsătorie.

Nro. 173.

Prea Cucernice v. protopop Chir George nouă iubite!

„Nădăjduiesc precum antecessorii mei episcopii cei dinaintea mea să fie făcut rînduile pentru cei-ce vor să se cunune, ca mai nainte să strige în biserică prin preot pentru ferirea întemplătoarelor pricinii celor rele ale celor ce se căsătoresc. Dară pădese-se aceea rînduială au nu, mie nu-mi iaste cunoscut, și mai mult. Creșdend, că nu se va fi pășind. Pentru aceea de folos acea rînduială aflând, a o întări și a o aședa de trebuință aflăm a o face cunoscut.”

„1. Vrînd cineva a se căsători să meargă la protopopul locului, ca să scoată țedulă de slobodnie. La aceasta dator va fi protopopul ca să cerceteze pe logodnicul și pe logodnica, să scie Tatăl nostru și Credeul și Dece porunci, și acele fețe să aibă țedulă dela preotul seu, precum nu iaste între dênșii și a o aședa de trebuință aflăm a o face cunoscut.”

„sau să nu fie răpit sau să nu fie fugit. Dară de va fi logodnicul sau logodnica din alte țeri moscenițoarea, crăscii, să aibă atestat dela protopopul sau dela preotul lui sau dela vre-un domn de varmeghie sau dela magistrat, făcut și întărit sau dela domnul seu precum fața aceea nu iaste cu altă față legată sau căsătorit sau să nu fie fugit dela părinți, sau să nu fie lăsat per altă muere, care poate au avut alt bărbat și să nu fie făcut răpire sau să fie fugit și precum iaste aceea față slobodă. Așa sciind cele mai sus dîse și nefind nici o rudenie și avînd atestat precum s'au dîs, și dela protopopul țedulă de slobodnie.”

„2. Cu a cea țedulă, mergend cei ce vor să se căsătorească la preotul seu, acela vîdend slobodnițoarea țedulă, în ziua Duminecii să strige în biserică pe logodnicul și pe logodnica după formularul aicea, adăugat, fiind amîndoi dintr'un loc.

„3. De va fi o față de legea noastră și alta de altă lege, precum în biserică părții de altă lege se face vestirea așa și în biserică feții de legea noastră să se facă vestirea.

„4. De va fi o față dintr'un loc și alta dintr'altul, intr'amendouă locurile se facă vestirea.

„5. Sêvrîndu-se strigare sau vestirea în trei Duminecii și neafîndu-se nici o împedecare, slobod va fi preotul a sêvrîși cununia.

„6. După sêvrîșirea cununii, preotul să pue în protocolul bisericii numele și porecla celor cununați și a nașilor cu însemnarea zilei, luni, anului. Ca să se facă vestirea aceasta în biserică s'au poruncit prin înaltul rescript guvernial sub datul 10 August, anul curinte sub Nro 1318 prin puterea decretului împărătesc dela 6 Julie 1784. Precum aceasta am primit, așa preoților a urma am poruncit și singur veți fi silitor a împlini cu preoții porunca și rînduială aceasta să ne faci scire. Așa făcend mila prea puternicului Dumneșeu să fie cu prea Cucernicia ta, pururea rêmendend al Cucerniciei tale de tot binele voitor. S'au dat în Sibiu, Gedeon Nichitici, episcop neunit.

„Se face scire iubirilor voastre de Christos, precum s'au logodit cutare fecior de ani... din cutare loc... cu cutare fată... din cutare loc... de scie cineva rudenie sau altă împedecare să arate.”

6.) Fii de grănițeri se țin în evidență și nu le este ertat a se depărta sub nici un titlu.

Nro. 122.

Cucernice V. protopopae Chir George nouă iubite!

„Prin aceasta înscuim precum am primit dela înaltul crăscul guvern un milostiv intimat din 7 Septemvire Nro. 2265, în care arată înțelegerea sfațului curții celui ostășesc, precum feciorii militărilor

streze în contra limbii armatei comune, și astfel s'a adresat către ministrul de honveđi cu rogarea, ca voluntarii maghiari să li se permită depunerea esamenului de ofițer în rezervă în limba maghiară. O pretențiune lipsită de ori ce basă legală. Față de curentul sovienistic de astăzi resoanele însă nimic nu valorează. S'a slevat această chestiune între tinerimea universitară, a trecut prin presa în societatea maghiară, și lucru firesc, că a trebuit să ajungă și în parlament.

Deputatul Ludovic Meszlényi în ședința de Sâmbătă i a adresat ministrului de honveđi o interpe-lațiune, și ca chestiunea să se poată desvolta într-o formă și mai celebră, interpretările false și restălmă-cirea răspunsului ministrului Fejérvári, ce l'a dat de-putațiunii universitarilor se înțelege, că n'a putut se lipsească nici de astădată. Ministrul Fejérvári a răs-puns acestei interpe-lări în ședința de Luni între cele mai esențiale întreruperi din partea stângei extreme, constatând totodată un adevăr, ce pentru noi este cu atât mai de valoare, pentru că se constată de un ministru, despre care — precum însuși accen-tuază de repețe ori, — trebuie se presupunem, că vorbește basat și în deplina cunoștință de cauză, adică adevărul, că între maghiari se află a g i t a t o r i contra bunei ordine și în consecință dară, contra legilor fundamentale ale statului.

Delegații români pentru negocierile vamale cu monarhia noastră au sosit la Viena. Cumcă ne-gocierile s'au început din nou e fapt, dar că ce rezultat vor avea și de astădată negocierile e o chestiune de tot problematică. Atât foile din Viena cât și cele din Pesta — cari odinioară din frase fulminante, eșite din o îngănfare nebasată nu înceta — au început a slăbi mult din tonul amenințătoriu, acum s'ei exprimă teme-riile, că nici de astădată nu va succede încheierea con-vențiunii, noi însă se sperăm, că această stare atât de desastroasă intereselor noastre industriale va înceta, și se va restabili starea pacinică de mai înainte, dar totodată să-și aducă aminte domni, cari amenința prin frase goale că: *A nagy hang, még nem erő.*

Referitoriul la visita regelui și reginei României din Berlin „Morning Post” atribuie acestei vizite și un scop politic. Atâta este fapt, că regele Carol cer-cetând pe cancelarul Bismarck, a slevat și poziția României pentru un eventual resbel oriental. La ceea ce dl Bismarck i-ar fi dîs că: *Germania se va opune ori cărei încercări, care ar putea compromite în-tregitatea teritoriului și independența României.*

Negocierile cu România.

Diarul „Egyetértés” în Nr 83 publică sub acest titlu următoarele:

În zilele acestea cară se vor începe negocierile vamale cu vecinii nostri români. Delegații, cari în afacerea aceasta se așteaptă la Viena, ne interesează chiar și din punctul de vedere al individualității lor. Delegații nu sunt acei oameni de specialitate, cari cunosc referințele speciale de industrie ale României și cari la lacărea vamală a articulelor de industrie ar fi chemați a precisa interesele lor, ci Sturdza (?) și Aurelian vor reprezenta de astădată România la pertractările vamale.

Părerile politice ale lui Aurelian ne sunt cunoscute. Aurelian e directorul unui institut de agricultură, e cel mai energetic luptător al politicii vamale autonome și e agrar moderat. Lucrarea lui pe terenul literar încă e considera-bilă. Nu de mult a eșit din peana lui în o revistă econo-

măică din România un articlu referitor la încheierea conven-țiunii vamale dintre Austro-Ungaria și România, în care își desvoaltă părerile sale referitoare la acest obiect.

După părerile dînsului, ce privesc importul de vite, Austro-Ungaria trebuie să cedeze pretenșiunilor României, deoarece consumul din Austria reclamă inevitabil esportul vitelor cormute din România. Mai departe, accentuând necesitatea desvoltării industriei în patrie, și-a exprimat convin-gerea, că proprietarii români nici când nu vor pretinde fa-voruri, cari să fie în defavorul desvoltării industriale.

Când dară guvernul român lângă Sturdza a delegat pe Aurelian, tot deodată a indignat, că România deocamdată cel mai mare pond îl pune pe aflarea modalităților în ce pri-vesce esportul vitelor, și că chestiunea aceasta sperază a o vedé resolutiv prin persoana lui Aurelian. Delegarea lui Au-relian doar mai poate avea și acț scop secundar, că dîn-dui-se ocaziune apărătorului aprig a p-liticeii vamale autonome a cunoaște la masa verde, greutățile cari se vor aduce contra validității părerilor sale, se va reîntoarce în patria sa mai transigent de cum a fost, când a plecat către Viena.

Învoarea în privința importului de vite, a fost dela începutul negocierilor în continuu punctul cardinal al pertractărilor vamale. Învoarea aceasta numai în acel cas se poate efectui, dacă interesele economice ale Ungariei se susțin ne-vătimate. Noi totdeauna am fost amicii politicii convenționale, dar nu voim convențiunea cu ori ce preț. Noi primim starea aceasta, pe lângă tarifa autonomă, ba chiar și răsboiul vamal ca atare, mai rentabil pentru noi, decât o convențiune în defavorul intereselor noastre. Prin urmare avem temeiul de a fi atenți, că ce ascund delegații români sub togele lor.

Industria întinsă a Austriei își deplânge și acum pie-țele pierdute din România. Și întru adevăr, de când cu răs-boiul vamal, a pierdut din teritoriu. Din rapoartele mai re-cente ale consulilor, se poate vedé, în ce măsură mare ră-pescie industria germană dela Austria piețele române. Inten-sivitatea acestei răpiri se va mări prin convențiunea înche-iată de curênd între Germania și România. Prin această con-vențiune vamală mai mulți articoli, cari în amêndu-ște statele se bucură de o trecere mai mare s'au pus în o stare excep-țională. Și din contra, acei articoli tocmai cari privesc, pe Au-ustria și pe Ungaria mai de aproape s'au rezervat tarifului auto-nom. Așa s'a susținut din nou vama esorbitantă a tarifului auto-nom pentru lemnele de clădit, pei în stare crude, pălării dure etc. cu un cuvênt pentru acei articuli de vîndare, cari din Un-garia se transportau în România în măsură foarte conside-rabilă. Mai departe s'a urcat vama prin intervenirea Ger-maniei asupra hârtiei, productelor de lână, peilor crude, sticla, mobile ș.a. respective asupra acelor articuli, cari i-ar-și privesc industria austriacă, și împarte și pe cea ungară, pe când pentru Germania asemenea articuli sunt cu totulul indiferenți, fiind că pentru dînsa nu formează obiect de import.

Guvernul român pune mare preț pe esoperarea acestui succes. În motivarea convențiunii vamale dintre Germania și România, România accentuează mai presus de toate aceste produse, ca pe unele, cari pentru România sunt foarte im-portante și cari sub acest scut puternic de sigur vor lua o desvoltare îmbucurătoare. Resonarea aceasta a guvernului român nu e numai o laudă vană. Abia e un an, de când își practicează România politica vamală națională și se și arată urmări considerabile. Consulul austro-ungar din Bucu-resci în împărțirile sale cele mai noaue, accentuează grab-nica lăire a industriei naționale române. În luna trecută s'a înființat o fabrică de funării, pentru producerea acelor articuli, cari înainte de aceasta — după cuvintele consulului — „se importau exclusiv din Transilvania.” Mai observă și aceea, că fabrica s'a ridicat prin unii industriești din Brașov și Sibiu. Tot acum s'au înființat o fabrică de săpun și lu-

minări în Bucuresci, articuli, cari se transportau tot din par-tea industriei maghiare.

Considerând convențiunea germano-română și motiva-rile convențiunii din partea guvernului român, abia ne pu-tem închipui cu ce propuneri vin delegații României la Viena, pe lângă cari ar fi posibilă încheierea convențiunii. Consulii nostri prin rapoartele lor descriu stagnarea comerțului României cu colorul destul de viu. Toți constată decăderea esportului și creșterea importului, așadar o mare diferență între esport și import. Mai accentuează, că comerțul de acolo e în o stare decăzută și abia se poate lipsi de favorabilul credit austriac. Legăturile de comunicațiune mai noau, sunt mai puțin favorabile și procurarea negoțurilor străine e îm-preunăută cu mai mari greutăți. Întru cât vor coresponde adevé-rului rapoartele sinistre ale consulilor, nu scim: dar dacă și sunt adevărate, o împregiurare le detrage mult din valoare. Se susține adică, că pe lângă toată starea cea critică, falimentele mai însemnate nu obvin. Dacă susținerea aceasta e adevé-rată, atunci starea comerțului totuș nu va fi așa de deplora-bilă.

Reasumându-le toate acestea, trebuie să credem, că negocierile vamale și acum tot așa de puțin vor duce la scop ca și până acum. Austria și Ungaria nu-și pot sacrifica interesele agricole industriei, cu atât mai puțin nu, pentru că favorurile, ce intenționează România a le face industriei noastre, atât sunt de neînsemnate, că însuși industriei nu pot și nici nu vor pofti un adevărat sacrificiu. Acestea sunt însă numai considerente economice. Mai mare pericul ar amenința însă interesele noastre economice, dacă la înche-ierea convențiunii s'ar lua în considerare și motive politice. Ne temem de aceasta și nu fără cau-ă, pentru că interesele economice ale Ungariei, totdeauna au fost osândite a se con-sidera numai de spusa marilor interese politice.

Adunarea generală a institutului de credit și economii „Albina.”

Sibiu, în 29 Martie, 1887.

A XIV adunare generală ordinară a institutu-lui de credit și de economii „Albina” în Sibiu s'a ținut ași.

Au participat 29, acționari cari au reprezentat 464 acțiuni cu 186 voturi.

S'au cetit raportul Direcțiunii, bilanțul anului 1886 și raportul comitetului de supraveghiere, ce se publică mai jos.

Dnpă cetirea acestora, a adunarea generală, dând Direcțiunii pentru anul de gestiune 1886 absolu-toriu, la propunerea dlui proscinel Nicanor Fra-teșiu votează cu unanimitate atât Direcțiunii cât și corpului oficialilor Institutului mulțamită proto-colară.

Profitul anului 1886 se decide a se împărți în modul următoriu (— conform. propunerii din raport).

Suma de 1228 fl. 40 cr. destinată pentru sco-puri de binefacere s'au dec's a se împărți în mo-dul următoriu:

1. Asociațiunii transilvane pentru școala civilă de fete fl. 600.—
2. Reuniunii femeilor române din Sibiu pentru școala elementară română de fete fl. 200.—
3. Reuniunii române de cântări din Sibiu fl. 100.—
4. Înființândeii reuniuni de agricul-tura română din comitatul Sibiului fl. 100.—
5. Reuniunii pentru înfrumșetarea orașului Sibiu fl. 25.—

„șase săptămâni la alte legi să nu mearga, nice să se „primească, că foarte se vor pedepsi cei ce vor face în „potriva acesteia; pentru aceea ve poruncesc, ca sin- „guri așa să urmați și preoților așa a urma să porun- „cesci, că într'alt chip tare se vor pedepsi; așa făcênd „mila prea puternicului Djeu se fie pururea cu prea „Cucerencia ta, pururea rămând al prea cucerniciei „tale, de tot binele voituri. Sibiu, — Gedeon Nichi- „tici, episcop neunit al Ardealului.

Altă ordinațiune, privitoare la esaminarea de șase săptămâni, în care se înfrânează unele abuzuri în privința tacsei, ce luau preoții uniți.

Nro. 651.

„Crăscul guvern în rescriptul seu din 30 Decem- „vrie Nro 11,873 anul trecut ne-au arêtat, cumcă prea „Osfințita mărire prin decretul seu din 23 Noemvrie „anul trecut, au poruncit, ca de acum înainte preoții „cei uniți pentru facerea esamenului de șase sêptê- „mâni numai atuncea să aibă plata orânduită, când „ar voi a face întreg satul sau vr'o câțiva oameni „la olaltă, când ar face vr'un esamen și l'ar chema „ei la satul seu, altmintelea unul singur să facă la „preotul locului fără nici o plată, care prea înaltă „rânduală țse înscințează. Sibiu, 13 Decemvrie, 1886. „De tot binele voit Gedeon Nichitici, episcop neunit „al Ardealului. (Va urma.)

„a graniței fără scirea și căpătata îngăduință a reghi- „menturilor din locurile sale, o parte se duc la școalele „provințiale, alții primesc școlile orășesci și prin „provincie încoace și încolo rătăcesc, fiindcă acest „fel de chip de a sa voiă iaste a umbla în potriva „rânduelii militarei a graniței și prin prea bunul „regulament se ține și se pășește, ca cei-ce sunt „băgați în catastihul militar fără scirea reghimenturi- „lor mai vîrtos afară de prin prejurul seu se nu „îndrăsească nime la slujbă a se da, nice în școala „a merge. Pentrucă și prea Osfințitul crăiasca sa mă- „rire prin milostivul seu decret dela 2 Julie anul „curinte, care au poruncit și au oprit ca nimenia să „nu îndrăsească pe feciorii militarilor graniței fără „căpătata sloboenia a reghimenturilor nice la slujbă „nice la școala a primi. Prin puterea dară acestui milos- „tiv intimat tare poruncesc aceasta la toți preoții, „dascălii și parochienii din protopiatal vostru să „vestesci ca pe feciorii militarilor graniței nici la slujbă „nici la școala a se primi fără căpătata sloboenie „a reghimenturilor să nu îndrăsească; și precum „aceasta așa am primit așa va urma să ne înscin- „țedi. Așa făcênd, mila Prea puternicului Dumnejeu „să fie cu prea cucernicia ta. Pururea rămând al Cu- „cerniciei tale de tot binele voit, Gedeon Nichi- „tici, episcop.

7.) Într mijloacele pentru propagarea unirii ro-mânilor cu scaunul Romei, se numeră și greutățile,

pe lângă care cei trecuți la unire puteau să se reîntoar-că în sinul bisericii ortodoxe răsăritene. O atare greutate este și esamenul de șase săptămâni, care trăbuiau să-l facă la preotul unit.

Facerea a tot felului de greutăți din partea regi-mului catolic, pentru cei-ce voiau a se întoarce în sinul bisericii ortodoxe, s'a arêtat în interesul unirei cu atâta mai de lipsă, cu cât cu restituirea erar-chiei bisericii române ortodoxe din Transilvania după o întreprupere de 83 ani prin aședarea de episcopi mai întâiu sêrbesci la Sibiu, românii ortodoxi începu-ră a se reulege și biserica lor a se consolida și fără atari greutăți și terorisări din afară ușor s'ar fi putut întempla ca toți românii să se reîntoarcă la biserica veche și unirea să se periclitizeze și nimic să se aleagă din lucrările forțate de mai multe decenii.

În cele următoare reproducem două ordinațiuni, privitoare la acest esamen prescriș.

Nro. 14.

Prea Cucernice între preoți Chir George nouă prea iubite!

„Te înscințez precum înălțatul crășe guvern „prin milostiva sa poruncă dela 22 Julie anul curinte „întemeiat prin milostivul decret dela 26 Julie bine „au voi a porunci ca întru starea unirei foarte să „se privegheze, ca dela legea cea catolicăască nime- „nea fără de esamen adică fără învățatura cea de

6. Reuniunii pompierilor din Sibiu	fl.	25.—
7. Reuniunii române de cântări și de gimnastică din Brașov	fl.	100.—
8. Reuniunii pentru înfrumusețarea orașului Brașov	fl.	25.—
9. Fondului studenților miseri în Blaș	fl.	53.40

Cu privire la punctul 4 din program adunarea fisează prețul marcelor de prezență pe anul 1887 cu câte 5 fl.

Purcedându-se la alegerea membrilor de Direcțiune se realegă d. d. Iosif Sterca Șulț din Sibiu și George Pap din Băsești, — cară în locul membrului reposit Constantin Popasu, domnul Ioan G. Ioan din Brașov

Raportul anual

pro 1886 al direcțiunii institutului de credit și de economii „Albina.”

Onorată adunare generală!

Crisa generală economică, carea de câțiva ani durează în patria noastră, precum se știe s'a mai pontențat în anul trecut prin resboiul vamal, erupt pe neașteptate între statul nostru și între vecina România, în urma căruiă industria și comerțul piețelor noastre, avise absolut mai numai la România, au suferit o lovitură, pe carea nici pe departe nu o au putut paralisa: nici mesurile paliative, luate momentan din partea publicului, nici intervențiunea statului, ci a produs o stagnațiune aproape totală, și încă nu numai pe terenul industrial și comercial, ci chiar și cu privire la produsele agromomului, care în urma resboiului vamal, fiind scutite de ori ce concurență din partea României, se credea, că vor lua un avânt spre bine.

Astă situațiune regretabilă a avut influința sa naturală și asupra afacerilor Institutului nostru, cari se estind peste întreg teritoriul cel mai de aproape atins, și care își are filiala sa în Brașov, — localitatea carea mai mult suferă în urma acestei calamități.

Din aceste cauze, mai în întreg anul ne-am luptat cu abundența de numerar, și pentru ca să paralizăm în cântă pierderea la interesele depunerilor, cari în urma încrederei publicului au crescut în mod îmbucurător, — am fost necesități să înlocuim sume considerabile în hârtii de valoare, cari deși sunt de cele mai sigure, în parte, în urma situațiunii politice, la finea anului au avut curs mai mic decât la cumpărare; ear o parte a numerarului am elocot-o la alte institute de bani.

Tot din aceste cauze am fost necesități să acordăm debitorilor la achitarea intereselor și anuităților mai multe respirații decât de regulă.

Cu toate acestea suntem în plăcută pozițiune de a Ve raporta, că afacerile noastre, deși nu în mesura, în care am fi dorit, dar în general tot au progresat; ba spre ușurarea clientelei noastre am introdus și unele reforme, cari în viitor credem, că vor produce fructe mănoase în toate privințele.

Astfel, ca se putem reduce și noi etalonul intereselor la împrumuturile ipototecare, am sistat emiterea scrisurilor fonciare cu 6% înlocuind-le cu de celea cu 5% și în consecență: dela 1 Ianuarie a. c. încoace se acordă și împrumuturile noastre ipototecare mai ieftine cu 1% interese.

Vedând mai departe, că clasa cea mai lipsită a țeranilor, deși laborioasă și solidă, pentru puținătatea ipototecare sale, nici chiar dela institute create anume pentru micii proprietari, nu poate obține împrumuturi, ci este lasată pradă usurarilor și prin asta espusăposedării sigure, ne am coborât cu minimul capitalului ce împrumutăm pe ipotecă, până la suma de fl. 100, ceea ce pentru institut nu poate aduce mai nici un folos, pentru că venitul acestor împrumuturi mici abia acoperă speșele de administrațiune; dar ca după puțință să salvăm de proletariat o parte considerabilă a agromomilor nostri — pentru cari ce deosebire este întemeiat acest institut — aducem și acest sacrificiu.

De altă parte la împrumuturile mai mari, dela fl. 10,000 în sus, am adaus la timpul de amotisirare 10 ani, încât astăzi, această clientelă a noastră după plac poate alege între perioade de amotisirare de 10 20 sau 30 de ani.

În fine am introdus și ramul de împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, și după toate acestea înlesniri, devenind superfluul ramul creditelor fișe, — l'am sistat.

Nainte de a purcede la prezentarea bilanțului, ne permiteți să ne împlinim o tristă datoriă, când Ve aducem la cunoștință reposedarea Domnului membru de Direcțiune și delegat la filiala noastră din Brașov, Constantin Popasu, urmată la 26 Decembrie 1886, carea cu zelul neobosit și vazele sale cunoștințe comerciale ne-a făcut cele mai bune servicii, și a Domnului George Mocsonyi de Foen, urmată

la 27 Faur a. c. carea ca membru al ilustrei familie de Mocsonyi a fost unul dintre fondatorii cei mai zelosi și mai valoroși ai acestui institut.

Suntem convingi, că suntem interpreți fideli ai Dvoastre, când propunem: ca onorata adunare generală să dea espresiuie prin sculare durereile sale pentru pierderea acestor doi bărbați și la rindul seu să o eternizeze aceasta și în procesul verbal de astăzi.

(Va urma)

Varietăți.

* (Deputat sinodal.) În cercul XII al Clușului de deputat sinodal este ales redactorul acestui diariu, Dr. Remus Roșca.

* (Distincțiune). Maiestatea Sa împăratul și reg. apos. s'a îndurat a conferi dlui colonel c. reg. Teodor Seracin crucea cea mare de contur al ordinului francisc-iosefin.

* Conferența electorală a partidului liberal sârbesc este convocată la Sentomaș pe Marți în septemăna Pascilor.

* Serviciu pompos s'a oficiat Dmînecă la metropolia din Bucuresci de I. P. S. S. metropolitul primat, încungurât de înaltul cler, cu ocasiunea de aniversare a proclamării regatului. La acest act sârbătoresc au asistat ministrii și multe persoane înalte Tot-odată s'a trimis de întreg consiliul de ministri telegrame de felicitare M. S. regelui.

* (Întronisațiunea). Prea Sântiei Sale Părintelui Episcop nou-denunit al Vârșetului Nectarie Dimitrievici, s'a îndeplinit în biserica catedrală din Vârșet în Joia trecută după programul statorit mai înainte.

* Procurorul reg. Adolf Kenyeres din Brașov e nunit președinte la tribunalul din Bistrița.

* Academia Română a ținut Sâmbătă o ședință plenară publică sub președința prințului Ioan Ghica.

D-nu Hajdeu a cetit o interesantă dare de seamă asupra stărei lucrărilor „Marelui Lexicon”, cu care este însărcinat.

P. S. S. Episcopul Melhisedec al Romanului a dat cetire unei foarte frumoase disertațiuni, asupra activității spirituale și literare a înaltului cler românesc în secolul al XVIII-lea, căruia se datorește în mare parte învierea limbii românesce, prin traducerea și tipărirea a o mulțime de cărți bisericesci și profane, lucrare colosală întreprinsă de fecitul metropolit al Ungro-Vlahiei Grigorie al IV-lea și dusă până în capăt de ucenicii săi episcopii Cozma, Cesarie și Filaret.

Membrii Academiei a felicitat cu căldură pe iluștrii lor confracți pentru eruditele lor disertațiuni, după care ședința publică s'a ridicat.

* (Conferința pâr. D. Radula Ateneu.) „Epoca” scrie: Aseară era anunțată la Ateneu conferința asupra „Inteligenței” de dl Dimitrie Radu, preot uniat în serviciul misiunii papiste din capitală.

Dela ora 7¹/₂ un public numeros umplea literalmente sala; la rândul seu popa Radu venise cu mult mai înainte de ora fixată și luă loc pe estradă înconjurat de o falangă de credincioși d'ai sei. Apariția misionarului a fost semnalul unui sgomot asurzitor: strigăte glumețe gurgearu ca ploaia, un piano hodoroșit aflat în sală răsună, când o polcă, când un stăier nemșec, amestecându-se cu hohote de risl.

Unii din asistenți inhibitori de pace povănuiau pe dl Radu să părăsească sala spre a nu se espune mai mult risului lumii. Discipolul lui Loyola însă ce avea îndărătnice caracteristică a scoalei iesuitice, declară, că nu va părăsi sala fără intervențiunea autorității... După care, lămpile încep a se stinge de cătră asistenți și sgomotul atinge culmea.

În sfârșit pela ora 8¹/₂ dl C. Exarch vice-președinte al Ateneului își face intrarea în sală urmat de câțiva membri.

Publicul aclamă biuroul Athenului, liniștea se restabilește un moment și dl Exarchu, îndeamnă publicul, prin câteva cuvinte bine simțite, ca pentru respectul libertății tribunei Athenului să lase a se ține conferința, remeind să probeze sau să desaprobe ideile, ce se vor espune.

Auditorul răspunde prin câteva glasuri tunătoare, că respecta tribuna și ar fi bucuros să asculte pe ori-cine, dar aci nu e vorba nici de știință nici de religie ci de o cestiune de naționalitate. E o desfidere naționalității noastre.

Sute de voci strigau: așa e! afară papistul, n'avem trebuință de filosofia jezuitică!..

Între acestea popa Radu se aruncă pe tribună și încearcă să provoace simpatie auditorului strigând, că e filiu de român: La care mulțimea răspunde într'un glas: român și jezuit nu se poate!

Vociferările îngroșătoare urmează mai bine de o jumătate de oră, amestecate cu șuerături și sgomotul devine infernal, ne mai fiind cu puțință a auzi ceva.

În cele din urmă popa Radu convingându-se, că încercarea sa e zadanică, părăsește tribuna în mijlocul strigătelor: la Barăție, la Cioplea, ai unde propune învătătura papistă!..

După plecarea misionarului papist, lumea se retrage în cea mai deplină liniște. Ori cât ar fi de regretabile asemenea tulmurturi într'un templu al științei, nu putem delănge în destul semeția acelora, care nu respecta simțământul public al unei țări.

* (Conchemarea rezervistilor.) Rezervistii vor fi conchemăți în anul acesta pe 18 Aprilie

st. n. Esercițiile de arme vor ține 13 zile și pentru ofțerii în rezervă 28 de zile. La aceste eserciții vor trebui să ia parte ofțerii și soldații rezervisti, cari au fost împedeceți de a lua parte la esercițiile din anul trecut.

* (Diariu nou.) „Românul” aduce scirea, că se vorbesce despre înființarea unui nou diuar intitulat Țara veche, sub conducerea d-lui N. Blaremburg.

* Esercițiile de arme ale honveților vor dura 35 de zile și se vor conchema toți honveții din anii 1880, 1882, 1884 și 1885; apoi ofțerii, cari au pașit la finea anului trecut din starea de ofțeri de rezervă la ofțeri în stare de concediu la honveți; aceia, cari din vr'un motiv n'au luat parte la esercițiile din anul trecut, precum și aceia, cari nu sunt obligați, dar au să facă eserciții neglijat și cari n'au luat parte destul de des la eserciții.

* (Resvrătire.) Mulți dintre cardinalii și prelații curții papale s'au arătat nemulțămii față cu intențiunea Papei de a numi de secretar de stat pe monseniorul Galimberti. Ei dic, că nu poate să ocupe postul acesta un frondeux liberalisator, — după cum îl numesc ei pe Galimberti, — deoarece n'a fost mai întâiu nuntiu și n'a primit purpura. Papa le-a arătat meritele lui Galimberti pentru pacea bisericeii în Germania, și a protestat contra amestecului în drepturile sale suverane. Monseniorul Galimberti va rămâne în Berlin până după terminarea desbaterilor din Camera seniorilor asupra proiectului de lege eclesiastică.

* Cu ocasiunea serbării jubileului de 50 de ani, al părintelui Episcop I. Popazu, se vor trimite din Brașov două deputațiuni pentru felicitare. Prima deputațiune este din partea bisericeii Sf. Nicolae, compusă din d-nii: pprebiterul I. Petric, parochul V. Voina, mirenii: I. Lenger, Sterie Stinghe, I. Almășan, Stinghe Găburășul, Anton Purcarea și directorul St. Iosif; a două din partea bisericeii din cetate compusă din d-nii, părintele B. Baulescu și C. Popazu jun.

* După cum se scrie din Cernăuți cătră „Familia”, circula faima, că clerul înalt împreună cu boerimea vrea să scoată la lumină un diar politic românesc în Cernăuți.

* (Baile dela Ocna-Sibiului). În curând au să se înceapă lucrările pentru repararea băilor dela Ocna, care lucrări vor costa 29,000 de flonini, și vor dura doi ani. Începutul are să se facă cu construirea unui drum dela linia ferată până la băi și lacul Tökölly. Apoi se vor construi 50 de cabinete nouă, un pavilion pentru așteptare, unul pentru joc și altul pentru musică; pe colina de lângă băi se vor indica două gloriețe de fier; locul se va curăți pe de margini și se vor face și alte lucruri mai mici. Fără îndoială că în chipul acesta, bunul fiind împreunat cu frumosul, băile dela Ocna se vor ridica foarte mult, așa că de concurență altor băi, puțin va avea a se teme.

* (Bani mărunți de cheltuială.) — Un băiat în vârstă de 11 ani a câștigat într'o loterie suma de 120,000 franci în aur. Acest norocos este Alecsandru, fiul regelui Milan al Sârbiei. Suma câștigată a intrat în cutia tinărului principe.

* La expozițiunea universală, ce să va ține în 1889 la Paris, guvernul român încă e hotărât a participa.

* (Răsburarea unei maimuțe.) — Se scrie din Modjokerto: Fostul mașinist dela rafinăria de zahăr: Regele Wilhelm II, a murit în urma unor mușcături ale unei maimuțe, cari i-au fost făcute în condițiunile celei mai ciudate. El avea o maimuță, care se obicinuse a be în fie-care și un pahăruț de rachiu. Acum cât va timp voi să se desfacă de acest animal și-l dete unui amic al seu. Cu toate acestea maimuța găsi mijlocul de a scăpa de trei ori pentru a veni la vechiul seu stăpân. Acesta hotărî atunci s'o otrăvească, și-i pregăti ca de obicei pahăruțul de rachiu punând în el otravă. Maimuța, mai năinte de a be, miroșă rachiu, păru a înțelege, că stăpânul ei i-a pus ceva rău înăuntru și infuriindu-se, aruncă pahăruț jos; apoi se aruncă asupra stăpânului seu, îl apucă cu dinții de mână și îl mușcă de mai multe ori până la os. Mașinistul a murit după trei luni de rănile făcute de această inteligentă maimuță.

* (Bibliografic.) „Școala și Familia”, foaie pentru creșcere și învățământ cu 1 Aprilie intrând în al doilea an al existenței sale; deschide nou abonament și anume pentru monarchia noastră 3 fl. pe întreg anul; 1 fl. pe o jumătate de an; 75 cr. pe un p.trar de an. — După cum se poate vedea prețurile sunt foarte bagatele față de prețiosul material, ce se publică în această foaie, având esceleții colaboratori. — Atragem deci atențiunea învătărilor nostri. Abonamentele se fac la Nicolae Oancea, învătător la scoalele capitale din Brașov.

Scopul și modul propunerii limbii materne în scoalele populare.

(Incheiere.)

Esercitiile stilistice inca se incep de timpuriu. Primele esecitii de felul acesta constau din reproducerea verbală și în scris a pieselor tractate în scoală, din deprinderea elevilor de a forma și scrieri scurte și a le amplifica, verbal și în scris, în deprinderea a și exprima cunoștințele câștigate despre fiecare lucru, cu ocaziunea esecitiilor intuitive.

Pentru ca elevii să poată reproduce o piesă, aceasta trebuie tratată și explicată în modul, cum s'a arătat la deprinderile în eetire. Se va face apoi o analiză logică a piesei, se va analiza și cu privire la deprinderile gramaticale și ortografice, apoi se vor căuta cuvintele mai însemnate din piesă, în jurul cărora se grupează cuprinsul piesei, aceste cuvinte se vor scrie pe tablă și apoi cu ajutorul lor se vor face încercări a reproduce cuprinsul piesei în mod cât se poate de apropiat de modul spusului din carte. Aceasta se va face atât verbal cât și în scris. Se înțelege, la început se vor tracta piese scurte și ușoare, mai apoi se vor alege piese și mai lungi și

mai grele după gradul de înaintare al elevilor. Mai târziu se va reproduce cuprinsul pieselor și liber, fără de ajutorul cuvintelor scrise pe tablă. Se vor face mai departe esecitii de a transcrie poeziile în prosă și deprinderi de teme libere. Ca teme libere pot servi la început scrierea de mici epistole, apoi după modelele din carte elevii se vor deprinde și ei a descrie diferite obiecte sau animale, vor scrie mici istorioare și narațiuni tot după modele, adecă imitând. Făcându-se astfel de imitațiuni cât de des elevii vor fi în stare a scrie despre toate cele ce au învățat, adecă se vor deprinde a exprima corect verbal și în scris tot ce ei cugetă sau cetesc.

Fiindcă elevii scoalelor populare, după absolvirea acestor scoale intră în viața de toate zilele, este neapărat de lipsă, ca ei să se obișnuiască cu deosebitele epistole, obligațiuni, contracte, cuitanțe etc. adecă cu actele oficiale și publice, cu cari vor avea de a face în viață. De aceea în anii din urmă ai scoalei populare și mai ales în cursul complementar acestea vor forma obiectul deprinderilor stilistice, explicându-le se necesitatea și folosul lor, apoi modul cum trebuiesc compuse și esecitându-se elevii a compune și ei astfel de acte.

Deprinderile gramaticale, ortografice, și stilistice nu se vor face separat, ci în legătură unele cu

alte. În clasele cu mai multe despărțăminte ele servesc totodată și de ocupațiune pentru îndepărtământul, cu care învățătorul nu se ocupă imediat.

Cel mai bun conducător al învățătorului pre calea lui cea grea este de bună seama esperința. Ce ar fi însă, dacă fiecare învățător ar fi avisat a-și câștiga cunoștințele de lipsă, și mai ales cele metotice, din esperința proprie? De aceea s'au înființat în toate părțile reuniuni învățătoresci, ca convenind unii cu alții învățătorii să și comunice unul altuia esperințele câștigate într'o parte sau într'alta și să învețe unii dela alții. Cu toate acestea nici în adunările reuniunilor nu se poate face încă destul în aceasta privință și ceea ce se face, se face într'un cerc mic. De ce se nu se facă aceasta și într'un cerc mai mare, prin foi? Învățătorul totdeauna să și noteze esperințele câștigate și apoi să le comunice colegilor sei, ca astfel învățând unii dela alții din și în și să se perfecționăm, din și în și să pășim tot mai înainte pre calea creșterii și luminării neamului românesc.

I. P.

Loterie.

Mercuri în 30 Martie 1887.

Sibiu: 41 64 29 15 52

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de classa a III-ea Buninginea, în protopresbiteratul Abrudului pre basa ordinățiunii Vener. Consistoriului archidieceșan Nro. 569 B. se escrie pentru a treia oară concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare.

- Emolumentele sunt: 1. Casă parochială cu două încăperi, șopru și un grașd. 2. Una grădină de legume, folsirea cimiteriului, și a unui fenaț de un cărucol de fân. 3. Stolarul dela funcțiuni, și anume: a) dela boteșdul de case 20 cr. b) dela cununii 3 fl. c) dela înmormântări până la 7 ani 1 fl., dela 7-20 ani 3 fl., ear dela 20 de ani în sus, după classe, classa

primă plătește 6 fl. classa a II-a plătește 5 fl. eară classa III-a 2-4 fl; dela sântirea apei câte 50 cr.; dela maslu 1 fl. apoi venitele dela cununa anulii și boteșdul Dommului, precum și dela molivele de preste an, care toate compute la olată, dau un venit anual de 250 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a șterne petițiunile instruite conform "Statutului organic și Regulamentului pentru parochii," la subsemnatul oficiu protoposch, până la termenul mai sus indicat.

Abrud, în 24 Februaru, 1887. Oficiul protoposchbital, gr. ort. al Abrudului. În conțelegere cu comitetul parochial din Buninginea. Ioan Gall, protoposch.

Nr. 141

CONCURS.

În urma concursului eschris în sensul ven. resoluțiuni cons. ddo 25 Octobre 1883 Nr. 3496 B. pentru ocuparea postului de capelan în parochia Socoet cu filiile Poiana-rechițelii și Runcu-mare ne însinuându-se nici un concurent, prin aceasta se escrie din nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în "Telegraful Român."

Salariul împreunat cu acest post este 300 fl. v. a. în bani, ori în naturale dela popor.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, vor avea a-și șterne suplicile lor de concurs instruite conform prescrip-

[1568] 2-3

telor regulamentului în vigoare la subscrisul în termenul deschis.

Deva, la 23 Februaru, 1887.

Pentru comitetul parochial

Ioan Papiu, protoposch.

Advertisement for Legume (vegetables) with text: "Ca se putem avea totdeauna Legume proaspete, fine, gustoase și hrănitoare..."

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1886.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.) and train times. Includes a note at the bottom: "Nota: Numerele cele grașe înseamnă oarele de noapte."